

TŘÍDNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

TŘÍDA MOTÝLEK

„Skřítek Zvídálek
a jeho kamarádi“

Školní rok: 2020/2021

Č. j.: MSLECH/0905/2020

Zpracovaly: Lenka Mlýnková, Marie Šebestová

Úvod

Při sestavování Třídního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (dále jen TVP PV) vycházíme z obsahové stránky Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (dále jen ŠVP PV) s názvem „Pramínky poznání...“ a Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (dále jen RVP PV).

TVP PV třídy Motýlek je program pracovní, bude neustále konfrontován s jeho realizací a přizpůsobován aktuálním podmínkám, situacím a potřebám dětí. Tematické celky vycházejí z integrovaných bloků zpracovaných ve ŠVP PV, které budou realizovány průběžně. Učitelky samy volí témata, která budou vytvářena postupně během roku. TVP PV pomáhá v průběhu vzdělávacího procesu zajistit, aby vzdělávací obsah odpovídal svým zaměřením i úrovni náročnosti potřebám, možnostem a zkušenostem dětí ve třídě.

Charakteristika třídy

Třída Motýlek je věkově heterogenní. Ve třídě se od 1. 9. 2020 vzdělává 26 dětí ve věku od 3 do 5 let. Z celkového počtu 26 dětí je 16 chlapců a 10 děvčat. Z počtu 26 dětí se ve třídě Motýlek již vzdělávalo 16 dětí v minulém školním roce, 10 dětí navštěvuje mateřskou školu v tomto školním roce poprvé. Nově přichozí děti, zejména tříleté, se velmi dobře za krátkou dobu zadaptovaly a zařadily do kolektivu ostatních dětí. Vzhledem k tomu, že třídu navštěvují děti různých věkových skupin, je třeba společně nastavit a dohodnout pravidla třídy a důsledně dbát na jejich dodržování, vést děti k vzájemné pomoci a respektu jednoho k druhému.

Maskotem třídy je skřítek Zvídálek, který bude děti provázet jednotlivými tématy a působit jako jednotící a motivační prvek.

Zdravotní stav dětí je dobrý; konkrétní údaje jsou k dispozici v osobních záznamech dětí. Zvýšenou pozornost z důvodu zdravotního stavu je potřeba věnovat jednomu dítěti, kterému jsou na základě lékařské zprávy denně podávány léky a zajištěn zvýšený pitný režim. Některým starším dětem ze třídy Motýlek bude z důvodu nedokonalé výslovnosti nabídnuta možnost logopedické nápravy v aktivitě „Brousíme si jazýček“.

Děti se v prvních dnech seznamují s hračkami a hracími didaktickými koutky, zajímají se o všechny typy nabízených činností. V současnosti volí především hru v jednotlivých námětových koutcích, u chlapců převažuje konstruování a hra na dopravním koberci, malé děti často volí modelování a manipulaci s barevným kinetickým pískem. Mnohem méně děti zatím využívají manipulačních stolních her, puzzle, skládaček a mozaiky. Proto jsou k těmto činnostem více motivovány, především děti starší věkové skupiny.

Podmínky vzdělávání

Věcné podmínky

Třída má svůj vlastní vchod s malou předsíňkou, šatnu pro děti, standardně vybavenou šatnu pro učitele, sociální zařízení pro děti uzpůsobené dané věkové skupině, kde je plánována výměna vodovodních baterií za pákové, sklad a přípravnu jídla. Třída je vybavena dřevěným dětským nábytkem s barevnými prvky, který je estetický a uzpůsobený dětem mladší i starší věkové skupiny. Nábytek ve třídě a některé hrací didaktické koutky byly oproti minulému školnímu roku přemístěny tak, aby toto nové uspořádání lépe vyhovovalo potřebám dětí. Hračky, stavebnice, manipulační i didaktické hry jsou umístěny tak, aby byly dětem snadno přístupné, a jsou označeny tak, aby je děti dokázaly samostatně zařadit na správné místo.

Jednotlivé hrací koutky (ateliér, hrací koutek s molitany a stavebními kostkami, kuchyňka, stavebnice, dílna, knihovna...) jsou označeny charakteristickými obrázky s uvedením maximálního počtu dětí u dané aktivity tak, aby zůstávala pro děti příjemná a bezpečná. Tato obrázková metoda se osvědčila z minulých školních let, proto byla zachována i v tomto školním roce. Výzdoba třídy a šatny je obměňována dle aktuálních tematických celků. Židle a stolečky jsou stejně jako v minulém školním roce označeny značkami jednotlivých dětí tak, aby každé z nich mělo ve třídě své stálé místo a mohlo je snadno rozpoznat, což pomáhá naplňovat potřebu bezpečí a jistoty, zejména u dětí mladších. Děti mají také k dispozici skříňku pro uložení drobných hraček přinesených z domu (pro dítě potřebných k odpočinku na lehátku) a šuplíky pro průběžné ukládání výtvarných i jiných prací.

Vybavení třídy je vzhledem k potřebám a cílům vzdělávání dostatečné. Poskytuje prostor pro pohyb dětí, konstruktivní a manipulační hry, vymezuje prostor pro každodenní společné scházení v komunitním kruhu a zároveň díky koutkům umožňuje dětem soukromí a motivuje je k různým aktivitám a činnostem.

Děti mají přístupnou školní zahradu s vlastním pískovištěm a zábavnými herními prvky, které jim umožňují dostatek volného pohybu. Ke školní zahradě patří také nově zrekonstruované venkovní sociální zařízení. Třída má k dispozici také truhlíky, které využíváme k drobným pěstitelským činnostem.

Živospráva

Požadavky v oblasti životosprávy jsou ve třídě uspokojivě naplňovány. Jedná se především o pestrost a vyváženost stravy včetně pitného režimu a dostatečný pohyb ve třídě a venku. Děti jsou vedeny k dodržování pravidel při stolování, k hygieně. Každý den mají k dispozici čerstvé ovoce a zeleninu a jsou tak vedeny ke zdravému stravování. Velký důraz je kladen na dodržování pitného režimu, který je dostatečný a rozmanitý. Učitelky na pitný režim všech dětí dohlížejí a často je vybízejí k pití. Do jídla děti nenutíme, vedeme je však k tomu, aby

jídlo vždy alespoň ochutnaly. Pozitivně děti motivujeme, v případě potřeby spolupracujeme s rodiči.

Každodenně poskytujeme dětem dostatek pohybu. Vhodnou motivací a přípravou aktivit se snažíme v dětech vytvářet pozitivní vztah k pohybu a sportu jak ve třídě, tak při pobytu venku.

Individuální potřeba spánku i odpočinku u jednotlivých dětí je respektována. Dětem s menší potřebou spánku nabízíme klidové činnosti.

Psychosociální podmínky

Organizační podmínky jsou nastaveny tak, aby bylo optimálně zajištěno střídání hry, řízených činností, pohybových aktivit, pobytu venku, jídla, hygieny i odpočinku. Při plnění výchovně vzdělávacího programu je přihlíženo k individuálním zvláštěm jednotlivých dětí. Organizační struktura dne respektuje zájmy a potřeby dětí, zároveň však svou pravidelností a řádem přispívá k naplňování potřeby jistoty a bezpečí. Tomu napomáhají také každodenní zvyklosti a rituály, mezi něž patří přivítání v ranním komunitním kruhu se skřítkem Zvídálkem, uklízečí písnička, pohybová činnost s plyšáky - doprovázená básničkou a hodnotící komunitní kruh. V ranních hodinách mají děti prostor pro vlastní seberealizaci, pro výběr her, rozloučení se s rodiči, individuální rozhovory s kamarády i učiteli.

Uklízečí

Srovnat hračky umím hravě,
všechno pěkně uklidit,
kolem sebe nepořádek
nebudu už nikdy mít.
Kdo chce půjčit koloběžku,
panenku či auto džíp?
Půjčím mu je na chvíličku,
lakomý já nechci být.

My jsme děti

My jsme děti, malé děti,
my chodíme do školky,
hrajeme si, povídáme,
půjčujem si pastelky.
Stavíme a montujeme,
venku všechno zkoumáme,
zvědaví jsme, neposední,
Motýlci si říkáme.

Narozeninová

Vašík... má narozeniny,
my máme přání jediný:
štěstí, zdraví, štěstí, zdraví,
hlavně to zdraví!

Každý poslední pracovní den v měsíci proběhne společná oslava všech dětí, které v daném měsíci měly svátek nebo narozeniny.

Během roku budou do činností zařazovány také tradiční školní akce, návštěva kulturních zařízení a výlety, sportovní akce, školní či třídní projekty.

Adaptační režim

Budeme vytvářet přátelské, bezpečné a laskavé prostředí tak, abychom dětem zajistily co nejhladší průběh procesu adaptace. Děti, které třídu Motýlek navštěvovaly již v minulém školním roce, budeme vybízet k pomoci nově příchozím dětem a k laskavému přístupu k nim. K úspěšné adaptaci všech dětí využijeme také třídního maskota, skřítku Zvídálka. Rodiče mají v prvních zářijových týdnech možnost vyzvedávat děti po domluvě s učiteli i v průběhu dopoledne.

Organizace

Denní režim je pružný a vyhovuje potřebám dětí. Při plnění výchovně vzdělávacího programu jsou děti vedeny tak, aby byla zachována kvalitní a efektivní činnost dětí a aby byly respektovány individuální zvláštnosti jednotlivých dětí, pokud to režim a situace ve třídě v plné kapacitě dovoluje.

Organizační struktura dne

6:00 – 7:00 scházení dětí všech tříd ve třídě Sluníčko, spontánní aktivity, odchod dětí do své třídy

7:00 – 11:30 spontánní aktivity, individuální práce s dětmi, úklid třídy, pohybová činnost s plyšákem, hygiena, svačina, ranní komunitní kruh, didakticky cílená činnost v různých organizačních formách (individuální, skupinová, frontální)

hodnotící komunitní kruh, hygiena, příprava na pobyt venku, pobyt venku, hygiena, příprava na oběd (v případě nepříznivého počasí náhradní aktivity uvnitř mateřské školy)

11:30 – 12:15 oběd, hygiena (včetně ústní), příprava na odpočinek

12:15 – 14:00 poslech pohádky, ukolébavky, odpočinek, individuální klidové činnosti s dětmi s nižší potřebou spánku

14:00 – 15:30 hygiena, svačina, spontánní aktivity, individuální práce s dětmi, úklid třídy

15:30 – 16:30 spontánní aktivity, rozcházení dětí ze třídy Motýlek

Pravidla třídy

Seznamování s pravidly a jejich společnému vytváření jsou věnovány první tři týdny v září v rámci tematického celku „Skřítek Zvidálek a jeho kamarádi“. S pravidly po celý rok pracujeme průběžně, přirozeně, vždy v reakci na aktuální situace. Práce s pravidly probíhá v rámci všech typů činností.

- **SRDÍČKOVÉ PRAVIDLO.** Chováme se k sobě kamarádsky. Umíme se rozdělit, obdarovat. Problémy řešíme společně. Pomáháme si.
- **PUSINKOVÉ PRAVIDLO.** Pusinku máme na hezká slova - mluvíme slušně. Umíme pozdravit, poprosit i poděkovat, omluvit se. Když jíme, domlouváme se klidným hlasem.
- **OUŠKOVÉ PRAVIDLO.** Když jeden mluví, ostatní poslouchají.
- **ŽELVIČKOVÉ PRAVIDLO.** Ve třídě chodíme krokem. Když odcházíme ze třídy, vždy se nejprve zeptáme.
- **KOŠTÁTKOVÉ PRAVIDLO.** Hračky uklízíme na správné místo. Novou hračku si půjčíme až potom, co uklidíme tu předchozí. Uklízíme po sobě také na zahradě. Po jídle po sobě ze stolu uklízíme nádobí. Než jdeme do šatny, vyzujeme si boty a urovnáme je do své přihrádky. V šatně si oblečení poskládáme a urovnáme do své skříňky.
- **POSTÝLKOVÉ PRAVIDLO.** Před odpočinkem si oblečení složíme na židličku. Uložíme k němu i sponky, gumičky. Tiše posloucháme pohádku. Na postýlkách klidně ležíme a odpočíváme. Podepsané pyžamko opatřené poutkem si v pondělí ráno nosíme přímo do třídy, v pátek odpoledne odnášíme domů.
- **KAPIČKOVÉ PRAVIDLO.** V koupelně šetříme vodou, mýdlem a toaletním papírem. Pouštíme si jen tolik vody, kolik potřebujeme. S vodou zacházíme tak, aby podlaha zůstala suchá.
- **MYDLINKOVÉ PRAVIDLO.** Když jdeme na záchod, vždycky si pak umyjeme ruce vodou a mýdlem. Stejně tak i před každým jídlem.
- **NAROZENINOVÉ PRAVIDLO.** Na všechny děti, které v průběhu měsíce mají svátek nebo narozeniny, čeká velká společná oslava vždy poslední pracovní den v daném měsíci. Oslavenci v tento den mohou svým kamarádům přinést něco dobrého a užít si s nimi sváteční den.

Personální a pedagogické zajištění

Ve třídě Motýlek pracují dvě kvalifikované učitelky s úvazkem 100%.

Spolupráce s rodinou

Spolupráce s rodiči je pro nás velmi důležitým aspektem. Rodiče informujeme o obsahu vzdělávání a činností písemnou formou na nástěnce v šatně. Mají možnost kdykoliv si prohlédnout portfolio svého dítěte a sledovat výzdobu s dětskými pracemi pravidelně prezentovanými v prostorách šatny a třídy.

Snažíme se pěstovat mezi námi a rodiči vzájemnou důvěru, pochopení a ochotu spolupracovat a otevřeně komunikovat. Rodiče budou dostatečně informováni o svém dítěti, o jeho chování, změnách ve vývoji. Nezasahujeme do soukromých záležitostí rodiny, zachováváme diskrétnost a mlčenlivost.

Rodiče zapojujeme do společných akcí třídy i celé mateřské školy, vybízíme je k pravidelnému sledování informačních nástěnek, webových i facebookových stránek školy.

Na začátku školního roku jsou uspořádány třídní schůzky, na nichž rodiče seznamujeme se školním řádem, obsahem vzdělávání, organizací dne i školního roku a dalšími důležitými informacemi. Podle potřeby pedagogů i rodičů sjednáváme vyžádané individuální pohovory či schůzky během celého roku.

Obsah vzdělávání

Třídní vzdělávací program má název „Skřítek Zvídálek a jeho kamarádi“. Integrované bloky uvedené v ŠVP PV učitelky průběžně rozpracovávají do tematických celků tak, aby vzdělávací nabídka směřovala k naplňování stanovených cílů. Děti jsou vzdělávány také prostřednictvím zapojení do pedagogických projektů nebo během nadstandardních zájmových aktivit.

Vzdělávací nabídka vychází z šesti flexibilních integrovaných bloků ŠVP PV s názvy:

- Rozhlédni se tu i tam, uvidíš, že nejsi sám
- Chválím Tě, Země má
- Svátky a tradice v naší mateřské škole
- Ve školce je hodně knih, podívej se, co je v nich
- Já a moje rodina
- Cestujeme po světě na té naší planetě

Integrované bloky zastřešují různá témata, která jsou zpracovávána do tematických celků, které jsou nadále rozpracovány do plánů, které rozšiřujeme a prohlubujeme s ohledem na dosažené znalosti a vědomosti dětí. V jednotlivých plánech zohledňujeme rozdílný věk dětí, náročnost jednotlivých úkolů proto upravujeme tak, aby byly úměrné věkové skupině dětí.

Zapojení třídy do projektů mateřské školy

Ve školce je mnoho knih, objevíme, co je v nich?

Uvedený projekt je zaměřen na rozvoj předčtenářské gramotnosti metodou postupných kroků mezi které patří – sledování slyšeného textu se zaměřením na pochopení významu slov, sledování a pochopení dějové linky a celkového obsahu slyšeného textu, seznamování dětí s orientací na ploše pomocí příslovcí a předložek k určení místa, grafický záznam slyšeného

textu (slovní diktát s užitím pojmů nahoře, dole a předložek k určení místa). Cílem je vést děti k poslechu s porozuměním, rozvíjet jejich komunikačních dovednosti, pozornost, paměť, zájem o vyprávění a knihy. Součástí projektu je společné zhotovení dětské knihy, my si pro obohacení tematického celku „Kniha“, společně vyrobíme vlastní encyklopedii s názvem „Věci kolem nás“, kde se budou prezentovat svou kresbou děti všech věkových skupin.

Děti malují seniorům!

Třída je zapojena do projektu zaměřeného na spolupráci s domovy pro seniory v Moravskoslezském kraji. Děti se podílejí na zhotovení přání ke Dni seniorů a k Vánocům. Tímto navazujeme na spolupráci s Domovem pro seniory IRIS a tradici 2x ročně potěšit klienty vystoupením, což v současné době spojené s epidemiologickými opatřeními není možné.

Třídní cíle

- Při tvorbě vzdělávací nabídky vycházet z pedagogického pozorování dětí, záznamy pedagogické diagnostiky a evaluaci tematických celků průběžně doplňovat o poznámky z pozorování dětí. Poskytovat dětem srozumitelnou zpětnou vazbu k jejich práci.
- Průběžně doplňovat zavedený systém diagnostických portfolií.
- Zaměřit se na získávání a upevňování správných hygienických návyků dětí: nutnost mytí rukou před každým jídlem a po použití toalety, osvojení správného způsobu mytí rukou, šetření vodou. Seznamovat děti s významem vody v životě člověka, s jejími zdroji.
- Uplatňovat důslednost v dodržování pochopených třídních pravidel i pravidel zdvořilého společenského kontaktu. Pravidla vytvořit spolu s dětmi, odůvodňovat, upevňovat a průběžně opakovat s ohledem na aktuálně vzniklé situace.
- Do denního režimu před pobytem venku zařadit krátký hodnotící komunitní kruh pro podporu sebereflexe a komunikačních dovedností dětí.
- Důsledně se věnovat rozvoji řečových a komunikativních dovedností dětí. Zařazovat gymnastiku mluvidel, využívat logopedická říkadla a písničky, dávat příležitosti k samostatnému vyjadřování, upevňovat řečovou kázeň.
- Zaměřit se na rozvíjení předčtenářské gramotnosti dětí, vztah ke knize, práci s knihou.
- Rozvíjet ovládání koordinace ruky a oka pomocí manipulačních her, zvládat manipulaci s různými předměty, pomůckami, nástroji a materiály.
- Rozvíjet fyzickou i psychickou zdatnost s ohledem na věk a možnosti dítěte, zařazovat pohybové chvílky nebo delší pohybové aktivity se záměrným nácvikem přirozených cvičení, zdravotních cviků. V případě příznivého počasí v co největší míře uskutečňovat pohybové činnosti venku – využívat školní zahradu, hřiště ZŠ a další možnosti v okolí MŠ.
- Nabízet dětem dostatek činností podporujících tvořivost a fantazii – námětové hry v koutcích, problémové otázky – co by se stalo, kdyby...?. Podporovat manuální zručnost a rozvoj jemné motoriky při hrách, řízených aktivitách i sebeobslužných činnostech. Nabízet dostatek aktivit podporujících objevování a experimentování.

- Podporovat a iniciovat vytváření pozitivních vztahů, učit děti vzájemně spolupracovat, respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy, domlouvat se, vystřídat se. Podporovat děti ve snaze o řešení vzniklých problémů nejprve samostatně mezi dětmi, až poté s pomocí dospělého. Posilovat pozitivní sebepojetí a sebevědomí dětí, psychickou zdatnost a odolnost.
- Ukazovat dětem souvislost toho, co se naučily v mateřské škole, s reálnými situacemi každodenního života.
- Umožnit dětem v co největší míře pokračovat následující den v námětových hrách náročnějších na prostor (rozestavěné stavby), poskytnout dětem možnost označit svou stavbu, výrobek apod. svou značkou.

Tyto cíle vycházejí z cílů ŠVP PV, z evaluační zprávy ŠVP PV za školní rok 2019/2020 a z evaluace třídního vzdělávacího programu třídy Motýlek za školní rok 2019/2020. Jsou konkretizovány a specifikovány pro potřeby třídy Motýlek v aktuálním školním roce. Další konkrétní cíle jsou součástí jednotlivých tematických celků a vycházejí z cílů integrovaných bloků.

Evaluace

Základní kritéria pro evaluaci TVP PV určuje ŠVP PV, jsou jednotná a závazná pro všechny třídy. Hodnotíme podmínky vzdělávání, průběh a výsledky vzdělávání.

Evaluace vychází z každodenní diskuze a výměny zkušeností: projevy dětí, co děti znají, co ne, co dařilo, co ne a proč. Po ukončení každého tematického celku je nutná zpětná vazba, kdy budou stanoveny klady, zápory a východiska pro další práci.

Záznamy o dětech budou vypracovány vždy dle potřeby, nejméně 2x ročně. Evaluační zpráva třídy pro školní rok 2020/2021 bude zpracována v měsíci červnu 2021.

V Ostravě dne 30. 9. 2020

Lenka Mlýnková

Marie Šebestová